

ÜDY 3

ODY 3

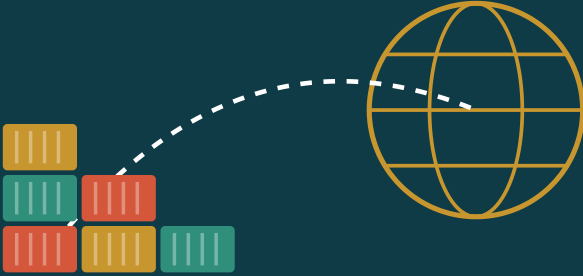
EŞYA · ULUSLARARASI

ÜNİTE 12

Dış Ticaret ve Teslim Şekilleri

İhracat, ithalat, Incoterms 2020 ve ödeme yöntemleri

🕒 Okuma süresi: 15 dakika

BU ÜNİTEDE

Bir yükün sınırı geçmeden önce kimin parasıyla, kimin riskiyle ve hangi belgeyle yola çıktığını öğreneceğiz. Sınavda en çok soru gelen konular: **Incoterms** ve **akreditif**.

12.1 · ÇERÇEVE

Dış ticareti kim düzenler?

Türkiye’de ihracat, ithalat ve gümrük işlerinden **Ticaret Bakanlığı** sorumludur. Kitaplarda geçen “Dış Ticaret Müsteşarlığı” artık yoktur; görevleri bu bakanlığa geçmiştir.

Döviz ve Türk parasıyla ilgili kurallar **32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Karar** ile belirlenir. Bu karara kısaca “kambiyo mevzuatı” denir.

12.2 · İHRACAT

İhracatın temel kuralı: serbestlik

Kanunla yasaklanmamış her malın ihracatı **serbesttir**. Bazı mallar ise yasaktır ya da önceden izin ister.

Yasak

Kültür ve tabiat varlıkları (eski eserler) gibi ülkeden çıkması hiç istenmeyen mallar.

Ön izne bağlı

Afyon ve haşhaş kellesi, uyuşturucu maddeler, Ankara (tiftik) keçisi, silah ve mühimmat gibi mallar.

- ◆ İhracatçının bir **ihracatçı birliğine üye** olması gerekir.
- ◆ Gümrük beyannamesi elektronik ortamda verilir ve ihracat yapılacak gümrük idaresine başvurulur.

✚ SINAVDA SORULUR

"Hangisinin ihracı ön izne bağlıdır?" sorusunda doğru cevap genellikle **afyon ve haşhaş kellesidir**. Kültür varlıkları ise **yasaktır**, ön izinle de çıkamaz.

12.3 · İTHALAT VE KAMBİYO

İthalat ve döviz kuralları

- ◆ İthalat da kural olarak **serbesttir**; kamu güvenliği, sağlık ve çevre için konulan kısıtlamalar saklıdır.
- ◆ **Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş ve kusurlu** malların ithalatı izne tabidir.
- ◆ İthalat yapmak için kural olarak **vergi numarası** gerekir.

Kambiyo: dövizin yolu bankadır

- ◆ İthalat bedelleri yurt dışına **bankalar aracılığıyla** gönderilir.
- ◆ İhracat bedelleri, fiili ihraç tarihinden itibaren en geç **180 gün** içinde yurda getirilir; belirlenen bir kısmı bankaya satılır.

Efektif

Banknot hâlindeki yabancı para.

Döviz

Efektif dahil, yabancı parayla ödemeyi sağlayan her türlü hesap ve belge.

12.4 · INCOTERMS

Teslim şekilleri neden var?

İstanbul'daki satıcı ile Münih'teki alıcı "malı teslim ederim" derken aynı şeyi kastetmeyebilir. Bu karışıklığı önlemek için Paris'teki **Milletlerarası Ticaret Odası (ICC)** 1936'dan beri teslim kurallarını yayımlıyor. Bu kuralların adı **Incoterms**'tür.

AKILDA TUTUN

Yürürlükteki sürüm **Incoterms 2020**'dir ve **11 kural** içerir.

Belirler

Masrafı kim öder? Risk nerede geçer? Gümrük işlemlerini kim yapar?

Belirlemez

Malın mülkiyetini, ödeme şeklini ve sözleşme bozulursa ne olacağını.

✚ SINAVIDA SORULUR

Incoterms kendiliğinden uygulanmaz. Taraflar sözleşmede açıkça atıf yapmalıdır: **"FCA İstanbul Incoterms® 2020"**.

12.5 · DÖRT GRUP

E, F, C, D: harfler ne anlatır?

Grup	Anlamı	Kurallar
E	Satıcı malı kendi işyerinde hazır tutar.	EXW
F	Ana taşımayı alıcı ayarlar ve öder.	FCA · FAS · FOB
C	Ana taşımayı satıcı öder, ama risk yüklemede alıcıya geçer.	CPT · CIP · CFR · CIF
D	Satıcı malı varış ülkesine kadar götürür.	DAP · DPU · DDP

✚ SINAVIDA SORULUR

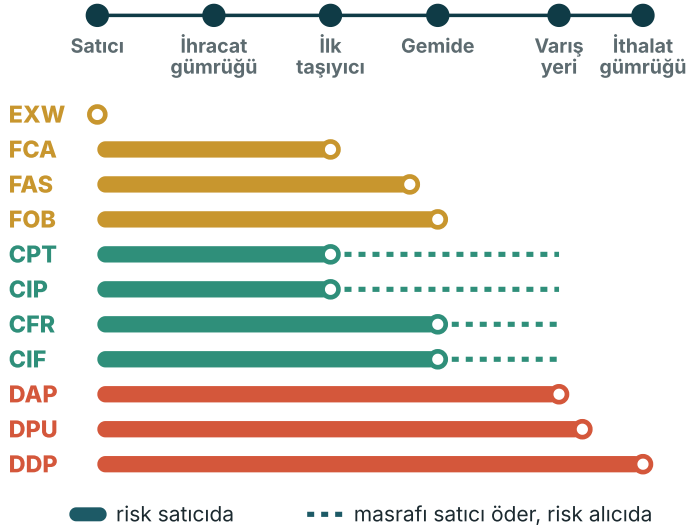
"Taşıma sözleşmesini ihracatçının yaptığı gruplar hangileridir?" sorusunun cevabı **C ve D**'dir.

AKILDA TUTUN

E'den D'ye gittikçe **satıcının** yükü artar. **EXW** satıcı için en hafif, **DDP** en ağır kuraldır.

12.6 · RİSK HARİTASI

Risk nerede el değıştirir?

Çubuğun bittiği yuvarlak, riskin alıcıya geçtiği yerdir. Kesikli çizgi, satıcının ödediği ama riskini taşımadığı yolu gösterir.

SINAVDA SORULUR

C grubunda riskin geçtiği yer ile masrafın bittiği yer **farklıdır**. CIF'te mal gemiye yüklendikten sonra batarsa zarar **alıcındır**; navlunu satıcı ödemiş olsa bile.

12.7 · TAŞIMA TÜRÜ

Hangi kural hangi taşımada?

Her tür taşımada kullanılabilen 7 kural

EXW

FCA

CPT

CIP

DAP

DPU

DDP

Yalnızca deniz ve iç su yolunda kullanılan 4 kural

FAS

FOB

CFR

CIF

⚠ DİKKAT EDİN

Karayolu ile yapılan bir TIR taşımasında FOB ya da CIF kullanmak yanlıştır. Kara taşımacılığında doğrusu **FCA, CPT, CIP** ya da **D grubudur**.

EĞİTMEN NOTU

Bir yönetici olarak müşteriniz "FOB fiyat verin" dediğinde, yük kamyonla gidecekse ona FCA'yı önermeniz sizi gereksiz risklerden korur.

12.8 · E VE F GRUBU

Ana taşıma alıcıya ait

Kural	Satıcının işi biter, ne zaman?
EXW İşyerinde teslim	Malı kendi deposunda alıcının emrine hazır tuttuğunda. Yükleme ve ihracat gümrüğü bile alıcıya aittir.
FCA Taşıyıcıya teslim	İhracat gümrüğünü yapıp malı belirlenen yerde alıcının taşıyıcısına teslim ettiğinde.
FAS Gemi yanında teslim	Malı yükleme limanında geminin yanına (rıhtıma ya da mavnaya) getirdiğinde.
FOB Gemide teslim	Malı alıcının gönderdiği gemiye yüklediğinde .

▲ DİKKAT EDİN

Eski kaynaklarda FOB için “malın gemi **küpeştesini** geçtiği an” yazar. 2010’dan beri ölçü **malın gemiye yüklenmiş olmasıdır**. Şıklarda küpeşte ifadesi varsa, soru eski kaynaktan geliyordur; o şıkkı işaretleyin.

12.9 • C GRUBU

Parayı satıcı öder, riski alıcı taşır

C grubunda **iki ayrı nokta** vardır: risk, mal yola çıkarken alıcıya geçer; ama taşıma ücretini varış yerine kadar satıcı öder.

Kural	Satıcı neyi öder?
CPT	Varış yerine kadar taşıma ücretini . Risk, ilk taşıyıcıya teslimde geçer.
CIP	CPT + sigorta . Sigorta geniş kapsamlı (ICC A) olmalıdır.
CFR	Varış limanına kadar navlunu . Risk, mal gemiye yüklenince geçer.
CIF	CFR + sigorta . Burada en dar kapsamlı sigorta (ICC C) yeterlidir.

AKILDA TUTUN

CIF'te dar, CIP'te geniş sigorta. İki kuralda da sigorta bedeli en az **malın değerinin %110'**udur.

12.10 · D GRUBU

Satıcı varışa kadar sorumlu

Kural	Satıcının işi biter, ne zaman?
DAP Belirlenen yerde teslim	Mal varış yerinde, araç üzerinde, boşaltılmaya hazır olduğunda. İthalat gümrüğü alıcıya aittir.
DPU Boşaltılmış olarak teslim	Malı varış yerinde araçtan indirdiğinde . Boşaltmayı satıcıya yükleyen tek kural budur.
DDP Gümrük vergisi ödenmiş teslim	İthalat gümrüğünü yaptırıp vergileri de ödeyerek malı teslim ettiğinde.

✚ SINAVIDA SORULUR

Incoterms 2020 ile **DAT kalktı, yerine DPU geldi**. Eski kitaplardaki DAF, DES, DEQ ve DDU kuralları ise 2010'dan beri yoktur.

EĞİTMEN NOTU

DDP teklif vermeden önce alıcı ülkenin gümrük vergisini ve KDV'sini hesaplayın. Bu kuralda o vergilerin hepsi sizin maliyetinize girer.

12.11 · ÖZET TABLO

Kim, neyi yapar?

Kural	İhracat gümrüğü	Ana taşıma	Sigorta	İthalat gümrüğü
EXW	Alıcı	Alıcı	—	Alıcı
FCA FAS FOB	Satıcı	Alıcı	—	Alıcı
CPT CFR	Satıcı	Satıcı	—	Alıcı
CIP CIF	Satıcı	Satıcı	Satıcı	Alıcı
DAP DPU	Satıcı	Satıcı	—	Alıcı
DDP	Satıcı	Satıcı	—	Satıcı

“—” olan kurallarda sigorta zorunlu değildir; riski taşıyan taraf isterse kendisi yaptırır.

AKILDA TUTUN

İhracat gümrüğünü **yalnızca EXW**'de alıcı, ithalat gümrüğünü **yalnızca DDP**'de satıcı yapar.

12.12 · ÖDEME ŞEKİLLERİ

Para nasıl el değiştirir?

Dış ticarete dört temel ödeme şekli vardır. Hangisinin seçileceği tarafların birbirine **güvenine** bağlıdır.

SINAVDA SORULUR

"Hangisi dış ticarete ödeme şekli değildir?" sorusunda **kiralama** ya da **leasing** şikkını arayın.

12.13 · PEŞİN, MAL VE VESAİK

Üç basit yöntem

Peşin ödeme

Alıcı parayı malı almadan önce öder. Genellikle özel sipariş üretimlerde kullanılır. **İhracatçı için en güvenli yöntemdir.**

Mal mukabili

Satıcı malı gönderir, alıcı malı teslim aldıktan sonra öder. **İhracatçı için en riskli yöntemdir.**

Vesaik mukabili

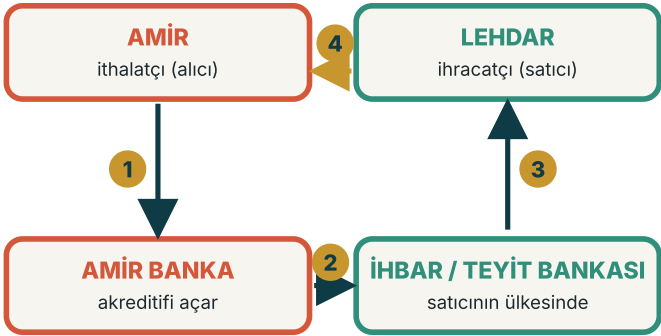
Malın belgeleri (vesaik) bankaya gönderilir. Alıcı ödeme yapınca belgeleri alır ve malı gümrükten çekebilir.

Vesaik mukabilinde dört taraf vardır: ihracatçı, ihracatçının bankası, ithalatçının bankası (tahsil bankası) ve ithalatçı. Bankalar burada yalnızca aracıdır, **ödeme garantisi vermez.**

12.14 · AKREDİTİF

Bankanın verdiği söz

Akreditif, alıcının bankasının satıcıya verdiği **şarta bağlı ödeme taahhüdüdür**: "İstenen belgeleri zamanında getirirsen ödemeyi yaparım."

1 talimat · 2 akreditif açılır · 3 satıcıya bildirilir · 4 mal ve belgeler yola çıkar

▲ DİKKAT EDİN

Banka **malı değil, belgeleri** inceler. Bu yüzden akreditife "belgeli kredi" de denir. Belgelerde bir uyumsuzluk çıkmasına **rezerv** denir; rezerv varsa ödeme durabilir ya da kesinti yapılabilir.

12.15 · AKREDİTİF TÜRLERİ

Sınavın sevdiği ayrımlar

Tür	Özelliği
Dönülemez gayrikabilirücu	Tüm tarafların onayı olmadan iptal edilemez, değiştirilemez. Satıcı için güvenlidir.
Dönülebilir kabilirücu	Amir banka satıcıya haber vermeden iptal edebilir. Bugünkü uluslararası kurallarda (UCP 600) aksi yazmıyorsa her akreditif dönülemez kabul edilir.
Teyitli	Satıcının ülkesindeki bir banka da ödeme sözü ekler . Satıcı için en güvenli türdür.
Teyitsiz	İhbar bankası yalnızca bildirir, ödeme sözü vermez.
Rotatif (döner)	Kullanıldıkça kendiliğinden yenilenir.
Devredilebilir	Lehdar hakkını bir kez başkasına devredebilir.

📌 SINAVIDA SORULUR

“İhracatçının bankasının da ödeme garantisi verdiği akreditif” **teyitli** akreditiftir.

12.16 · BELGELER

Malla birlikte yolculuk eden belgeler

Belge	Ne işe yarar?
Ticari fatura	Malın cinsini, miktarını, birim ve toplam fiyatını, teslim ve ödeme şeklini gösterir.
Taşıma belgesi	Denizde konşimento , karayolunda CMR , havada AWB . Malın taşıyıcıya teslim edildiğini gösterir.
Menşe şahadetnamesi	Malın hangi ülkede üretildiğini gösterir; ticaret odası onaylar.
A.TR	AB ile Gümrük Birliği kapsamındaki sanayi ürünlerinin serbest dolaşımda olduğunu gösterir.
EUR.1	Serbest ticaret anlaşması olan ülkelere (ör. EFTA) indirimli vergiyle ihracatta kullanılır.
Çeki listesi	Hangi araca ne kadar mal yüklendiğini, koli ve ağırlıkları gösterir.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

ÜDY Dijital Eğitim Kitabı

Diğer ünitelere geçmek için dokununuz

ÜDY · ODY Deneme Sınavları

Kendinizi denemek için dokununuz

YENİ ÜMİT ÜST DÜZEY YÖNETİCİ KURSU

📍 Camlı Kahve Meydanı, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No: 114/2, 34610 Güngören/İstanbul

☎ (0212) 641 92 94

💬 WhatsApp: 0 530 957 79 13

SOSYAL MEDYA HESABIMIZ

📘 facebook.com/udybelgeleri

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Sınav notlarınızı bir kez daha gözden geçirip deneme sınavıyla kendinizi ölçmenizi öneririz. Başarılar dileriz.